

Vzgoja ob staranju prebivalstva v 21. stoletju

... Solidarnost je zavestno in svobodno sodoživljanje z drugim človekom, skupino ali skupnostjo in tako vedenje do njih, ki smiselno odgovarja na njihove potrebe ter lastne zmožnosti. Solidarnost je izvirna človeška zmožnost. Brez nje niso možni ne sožitje v družini ne sodelovanje v skupnosti ne razvoj kulture. ...

Medgeneracijska odgovornost za ohranitev okolja

... Starejši ljudje imajo tako lahko izjemno vlogo pri otrocih in razvoju odgovorne skrbi za okolje. Imajo bogate izkušnje in spomine na preživljanje časa v naravi, pogosto imajo tudi več prostega časa in fleksibilnosti kot na primer starši otrok. ...

Celostno in zavestno vzgajanje in poučevanje

... Učenje je celosten proces. Voditi drugega pomeni najprej zavestno voditi samega sebe, šele nato lahko drugega brezpogojno spremljamo z ljubeznijo in razumevanjem. Vzgojitelji, učitelji, profesorji in ravnatelji v vzgojno-izobraževalnih inštitucijah smo zelo pomembni za celostni razvoj otrok. ...

Vpliv glasbe na otrokov razvoj

... Ob predvajanju prave glasbe, mešanice različnih stilov, melodij, harmonije in ritmov naj bi bili otrokovi možgani stimulirani, kar posledično vpliva na hitrejši in lažji razvoj. Glasba vpliva tudi na razvoj motorike in hkrati zmanjšuje napetost. ...

Kaj imajo skupnega gospodinjski pouk in finance?

... Ko se pogovarjamo o varčevanju, znajo zelo dobro navesti, da je treba ugašati luči in zapirati vodo. Po daljšem prigovarjanju zelo neradi tudi priznajo, da morda res ne morejo dobiti prav vsega, kar si zaželijo, potem pa se tu razmišljanje običajno ustavi. ...

Uvodnik

- 3 *Silvo Šinkovec*: Solidarnost

V žarišču: Vzgoja za solidarnost in medgeneracijsko sožitje

- 5 *Marta Grčar, Jože Ramovš*: Vzgoja ob staranju prebivalstva v 21. stoletju
9 *Jože Mlakar*: Neumnost je modna manira našega časa
12 *Katja Bhatnagar*: Medgeneracijska odgovornost za ohranitev okolja
14 *Alenka Videmšek*: Vezene niti prijateljstva
16 *Slavka Janša, Vesna Krese*: Medgeneracijsko sodelovanje v Kočevju

Naš pogovor

- 18 *Silvo Šinkovec*: Jacqueline Marie Fox Fenlon: Pogumna žena

Biti vzgojitelj

- 22 *Petra Žnidar Kozole*: Disgrafija
24 *Branka Borjanić*: Zrcaljenje v terapiji
26 *M. Melita Trdin*: Tudi predšolski otroci potrebujejo počitnice

Vzgojni načrt

- 28 *Mateja Rednak Gradišek*: Razvijanje etičnega čuta
30 *Natalija Hormuth*: Celostno in zavestno vzgajanje in poučevanje

Starši

- 32 *Benjamin Tomažič*: Od pornografije do čistega in svobodnega življenja
34 *Primož Rogelj*: Minevanje
35 *Robert Tekavec*: Spolne zlorabe otrok preko interneta
37 *Tamara Cer*: Vpliv glasbe na otrokov razvoj

Področja vzgoje

- 39 *Milček Komelj*: Ljubeznivo pričevanje o človeških stiskah in likovnih dilemah

Duhovni izziv

- 41 *Jože Ramovš*: Med prijateljstvom in sovraštvom je veliko prostora
42 *Matevž Vidmar*: V vzgoji hodimo skupaj

Izkušnje

- 43 *Miha Golob*: Moj pogled na mentorja raziskovalnih nalog
45 *Irena Zupančič*: Pozitivni učinki na otrokov razvoj s pripravo plesno-gledališke predstave
47 *Mojca Bukovnik*: Kaj imajo skupnega gospodinjski pouk in finance?

- 49 **Bralni namig**

- 50 **Iz življenja DKPS**

- 53 **Napovedni koledar**

- 54 **Nova spoznanja**

- 54 **Summary**

Vzgoja ob staranju prebivalstva v 21. stoletju

■ **Marta Grčar**, socialna pedagoginja, na *Inštitutu Antona Trstenjaka* dela predvsem z lokalnimi skupnostmi.

■ **Jože Ramovš** je antropolog s specializacijo iz Franklove logoterapije in partnerske komunikacije ter dolgoletnim delom na področju gerontologije.

Sožitje ljudi v 21. stoletju bo določal razvoj pametne informacijsko-komunikacijske tehnologije in vrsta perečih nalog; ohranitev omejenih naravnih virov Zemlje in zdravega okolja, prizadevanje za preprečevanje vojn, za več osebne svobode in udobja za vsakogar, za enakopravnost ljudi in za preseganje tisočletne patriarhalne zmote. Najbolj pa bo vsakdanje sožitje v družini, službi in družbi zaznamovalo staranje prebivalstva; v gospodarsko razvitih državah v prvi polovici stoletja, nato v še hujši obliki v Afriki, Aziji in Južni Ameriki, kjer ni socialnih sistemov zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja, tradicionalni način medgeneracijskega sožitja in oskrbe onemoglih pa jim hitro razpada ob selitvah v mesta in prevzemanju modernega načina življenja.

Demografske naloge v 21. stoletju

Evropa je »pred demografskimi spremembami, ki so po teži in obsegu brez primere«, se glasi uvodni stavek v *Zeleno knjigo EU* (Svet EU, 2005). V Evropi in ostalem svetu je mladih ljudi vse manj, starih pa vse več. Po podatkih Združenih narodov se bo na svetu do leta 2050 število nad 60 let starih ljudi podvojilo, starih nad 80 let pa bo leta 2100 sedemkrat več kakor leta 2017. Starejši ljudje so heterogena skupina: en del jih potrebuje oskrbo in pomoč pri vsakdanjih opravilih, mnogi dejavno pomagajo preobremenjenim mlajšim generacijam. Vsi pa so – skupaj z mlajšimi – celota človeške družbe.

Na epohalni izziv staranja prebivalstva si je Evropa zastavila odgovor: razviti novo solidarnost med generacijami, primerno današnjim razmeram. Tudi Združeni narodi usmerjajo pozornost na reševanje demografskih nalog (Madriška konferenca, 2002).

Kaj konkretno pomeni staranje prebivalstva, pokažejo podatki o številu mladih, ljudi v srednjih letih in starih ljudi pred desetletjem ali dvema, danes in po projekcijah za leto 2050. Podatki za Slovenijo

dajejo naslednjo sliko (v celotni Evropi je stanje le malenkost boljše):

- Skupina najstarejših prebivalcev, ki so stari 80 let in več, se bo med letoma 2010 in 2050 potrojila (s 4 % na 11 %). Ljudje te starosti večinoma potrebujejo več ali manj pomoči pri vsakdanjih opravilih; število teh prebivalcev v kraju ali državi je kar zanesljiv podatek o tem, koliko ljudi je odvisnih od dolgotrajne oskrbe.

- Prebivalci, ki so stari med 65 in 79 let, so večinoma zdrava upokojska generacija. Ti morajo zavestno skrbeti za svoje telesno, duševno, duhovno in socialno zdravo staranje. Tudi ta skupina se bo zelo povečala (s 13 % na 19 %).
- Za delovanje skupnosti je odločilna srednja generacija. Delež prebivalcev, starih med 20 in 64 let, se bo zmanjšal z dveh tretjin na polovico prebivalstva.

Ta demografska slika nam nalaga štiri zahtevne, obenem pa perspektivne naloge za razvoj naše in drugih kultur; to so:

- dolgotrajna oskrba bolnih, invalidnih in starostno onemoglih ljudi,
- zdravo staranje tretje generacije,
- gospodarsko vzdržen razvoj ob staranju zaposlenih,
- učenje vsega prebivalstva za potradicionalno solidarnost.

Za vzgojo, izobraževanje in šolski sistem sta pomembni predvsem zadnji dve od

